

CLARISSIMO MEDICORVM CORIPHÆO I. RIVIERIO

HENRICI MAGNI GALLIARVM ET NAVARRÆ REGIS INVICTISSIMI

Archiatro Petrus PAULMIER fœlicitatem.

243

SAPIENTER, ut cetera, scripsit Plato (Medicorum decus Rivieri) sanitatem hominibus dare proprium esse Deorum, datam vero conservare plasquàm humanum, quæ quum vnius Medicinæ summa sint iura, facillè adductus sum, ut crederem cum Antiquis, Medicos Celi Solique filios: in ea autem arte, ut pulchrum est excellere, sic operosum & difficile, solisque laborum patientibus concedam quàm sit, eas semper Scholæ Parisiensis veneratus sum sacrosanctas leges quibus tanquam lydio lapide, tanto munere digni, norentur atque probeantur: Sic enim integra, sic pura & casta, hauritur scientia, è putissimis naturæ fontibus, ut suos magna dignitatis commendatione apud omnes exollat, sique tandem, in historiæ honorificas, morigeræ frugiferæ toti denique humano generi salutaris. Quàm itaque is sis, in quo hæc omnia insunt cumulata, reque veni salutare scilicet, princeps è tam multis selegit, cui de salute, in qua Gallie imò & Europæ totius salus posita est, credas, putari, mihi hæc doctorum circulis subiecte meditantis, tuum nomen implorandum, cuius etiam absentis, fœlici recordatione, non solum alicuius in arenam descendam, sed & aduocatorum tela repellam facilius, quod eò tuius præstare videbor & securius, si candido ut solet animo hæc à te videri cognouerit, Bene Vale.

QUÆSTIO MEDICA.

CARDINALITIIS DISPUTATIONIBVS IN

SCHOLIS MEDICORVM AGITANDA DIE MARTIS 30. MAII. D. HENRICO

de Monanthueil Doctore Medico Artiumque Mathematicarum Professore Regio,

Sapientissimo Moderatore.

Purgant ne Medicamenta substantiæ similitudine?

RES natura ex quatuor communibus mundi elementis mixtis & contemperatis constant præcedente pugna & perpeffione mutua, ignis calor summus aqua frigore, æris summus humor terræ siccitate temperatur Ex horum quatuor qualitatibus prodit temperies ex substantiis vniuersis corporis materia, in calore celesti, qui in spiritu sitis immixtus hæc ita permiscet, natura rei & mixti vera forma continetur. Temperamenti vires naturam victricis perpetuo imitantur, estque simplex effectus si una tantum, compositus si duæ simul exuperent, nisi sint omnes ita mensurate qualitates, ut exquisitè medium constituant, quod dicitur ad pondus, aut ad iustitiam si etiam hæc aequalitas sit generi suo consentanea.

Meres materiæ ab illis temperamenti distinctæ, materiales & corporeæ dicuntur, quod pendeant a corporis & consistentia proprietate, ut sunt mollior durities, tenuitas crassities, raritas densitas, laxitas adstrictio, & similes in materiam penitus immersæ Medico imprimis considerande tum in corporis humani natura tum in medicamentorum distinctione: ut enim medicamenta, a dominante calore, calefaciunt ut piper, sic gramen materiæ viribus obstructa liberat, hydragirus dura emollit, crassa & viscida tenuat: bis rheû, absinthium, comute calore, rosa, galla, comute frigore, adstringunt: iisdem crassos humores attenuamus, & tenues incrassamus, ut facilius sequatur vacuatio.

Forma ut præstantior est, ita vires edit maiores, sed nobis minus cognitæ, adeo ut experientia sola comprobentur, cuiusmodi latent, in alimentis, quæ non sunt omnino nobis similia, ut nec omnis ex iis generis sanguis corpora nostra calefacit: in venenis, quæ primo & per se cor impetunt, arcem & domicilium vitalis facultatis: & in medicamentis, quæ si alterantia, contraria esse debent & causæ & morbo. Si cathartica, similia quodammodo humori expurgando, morbum fouenti, qui humor ut triplex esse solet, sic triplex cathartici genus statuitur, vnicuique suum, bili flaua cholagogum, bili atra melanagogum pituitæ phlegmagogum: hæc cacochymia magis, at venæ sectio plethora conuenit.

Tenim duæ sunt communes morborum causæ, plethora & cacochymia, quæ & interdum continentem excitant: plethora, est sanguinis immoderata copia, siue omnes humores aequaliter redundent, siue solus sanguis, quæ semper non adeo distendit vasa, ut rupturæ imminet periculum, tanta si fuerit quæ naturam grauet, morbos excitat, sæpe pleuritidem, cui vnicè succurrit venæ sectio, omiſſa purgatione vera: cacochymia aut est vnius tantum humoris vitiosa qualitas, aut omnium similis quantitas simul & qualitas, erit cacochymia plethorica, quibus catharticum familiare pari die datum, debetur.

Medicamenta multa sunt, & pendè innumera, Dei munere hominibus concessa, ad morbos profligandos, alia tamen sunt eiusmodi, ut cum natura & temperamento magnam societatem habeant calore victa, nos interdum alant partim, partim etiam in similem humorem vertantur: alia licet omnino naturæ non aduersentur, eam commoueant & irritent, non tam qualitate manifesta quàm occulta totius substantiæ proprietate: sic agarius calidus rarus, pituitam frigidam crassam, rheum calidum, crassum bilem calidam, tenuem, senna calida, elleborus calidus, melancholicum succum, expurgant. Ergo Medicamenta purgant substantiæ similitudine.

Asserebat Petrus Paulmier, Constantinas. 1595.

